فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی/ سال دوم/ شماره۵ / بهار۸۹/ صفحات ۷۵- ۵۷

# بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری : مقایسه اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و بلند مدت

ولی خدادادی*
رضا تاکر**
محمد صادق زارع زاده مهریزی***

**تاریخ دریافت: ۸۹/۲/۴** **تاریخ پذیرش: ۸۹/۳/۱۶**

## چکیده

سود و ارزش دفتری هر سهم از جمله معیارهایی هستند که افراد مختلف از جمله سرمایه‌گذارن و تحلیل‌گران مالی به منظور ارزیابی عملکرد بنگاه اقتصادی از آن‌ها استفاده می‌کنند. در این پژوهش به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با تفکیک اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت، اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت و کل اقلام تعهدی اختیاری پرداخته شد. به منظور آزمون فرضیه‌ها، از روش رگرسیون سطح مقطعی با استفاده از داده‌های ترکیبی بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش نشان داد که سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با قیمت سهام دارای رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار هستند. همچنین مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و یا بلند مدت موجب کاهش مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم می‌شود. در نهایت نتایج آزمون فرضیه پنجم نشان داد که تاثیر مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلندمدت در مقایسه با اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری بیشتر است.

---

* استادیار و عضو هیات علمی گروه حسابداری دانشگاه شهیدچمران اهواز(نویسنده مسئول)
Email: vkhodadadi@Scu.ac.ir

** کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه شهید چمران اهواز

*** کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه شهید چمران اهواز

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

**واژه های کلیدی:** سود هر سهم، ارزش دفتری هر سهم، قیمت هر سهم، اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت، اقلام تعهدی اختیاری بلندمدت

## ۱- مقدمه

ارزش یک شرکت ناشی از انتظارات بازار از عملکرد آتی آن شرکت است. سیستم حسابداری اطلاعات مورد نیاز برای برآورد این انتظارات را در اختیار افراد قرار می‌دهد. ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام بیانگر عملکرد گذشته و سود جاری، نشان‌دهنده عملکرد آینده است. این دو معیار ( سود و ارزش دفتری) برای ارزشگذاری شرکت توسط افراد مختلف از جمله سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد. مربوط بودن ارقام مندرج در صورت‌های مالی تحت تاثیر آگاهی و درک بازار از این اطلاعات و همچنین قابلیت اعتماد به این اطلاعات است. رقم سود حسابداری تحت تاثیر روش‌های حسابداری انتخاب شده مدیریتی است که ممکن است موجب کاهش قابلیت اعتماد به این رقم شده و در فرآیند ارزشگذاری شرکت مفید واقع نشود. مدیریت سود یکی از عواملی است که سبب شده است تا قابلیت اعتماد به صورت‌های مالی و مخصوصا سود گزارش شده مندرج در آن صورت‌ها کاهش یابد. از اینرو به نظر می‌رسد با وجود پدیده مدیریت سود، تمرکز افراد از سود به ارزش دفتری به عنوان منبع اطلاعات برای ارزشگذاری شرکت تغییر یابد. در این پژوهش به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته می‌شود.

## ۲- مبانی نظری پژوهش

پایه و اساس استفاده از سیستم حسابداری تعهدی این است که به مدیران این امکان را می‌دهد تا بتوانند وجوه نقد را به منظور بهتر نشان دادن عملکرد و وضعیت بنگاه اقتصادی تعدیل کنند. از اینرو، هنگامی که مدیران با استفاده از اقلام تعهدی دست به مدیریت سود می‌زنند، رقم سود حسابداری نمی‌تواند شاخص قابل اتکایی برای ارزیابی عملکرد شرکت به حساب آید (ویلن[1]،۲۰۰۴). قابلیت اعتماد به سود حسابداری با وجود پدیده مدیریت سود با شک و شبهه روربرو است. زمانی که مدیر، اقدام به مدیریت سود می‌کند، این رقم نمی‌تواند به درستی منعکس کننده عملکرد شرکت باشد و بنابراین اعتبار آن کاسته می‌شود، پس می‌توان

1. Whelan

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

نتیجه گرفت که مدیریت سود موجب کاهش مربوط بودن سود حسابداری می‌شود. از آنجا که روش اندازه‌گیری سود، چندان قابل اعتماد نیست، سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی برای ارزیابی عملکرد و وضعیت بنگاه از معیار ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام استفاده می‌کنند. بنابراین مربوط بودن ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام افزایش می‌یابد. اقلام تعهدی را می‌توان به دو دسته اقلام تعهدی اختیاری و اقلام تعهدی غیر اختیاری تفکیک کرد. اقلام تعهدی غیر اختیاری تا حدودی خارج از صلاحدید مدیریت است و کمتر از این اقلام برای مدیریت سود استفاده می‌شود (ویلن،۲۰۰۴). در حالی که اقلام تعهدی اختیاری به مدیران این فرصت را می‌دهد تا بتوانند، سود را مدیریت کنند و از اینرو در پژوهشات زیادی از این اقلام به عنوان شاخصی برای مدیریت سود استفاده شده است( جونز[1]،۱۹۹۱، دیچو و دیگران[2]،۱۹۹۵، بارتف و دیگران[3]،۲۰۰۱، بوومن و نویسی[4]، ۲۰۰۳). هم‌چنین اقلام تعهدی اختیاری را می‌توان به دو طبقه، اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و بلندمدت تفکیک کرد. هم اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و هم بلندمدت دارای محتوای اطلاعاتی فزاینده برای بازار هستند. اما به طور کلی، اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت دارای مربوط بودن بیشتری نسبت به اقلام تعهدی اختیاری بلندمدت است( گویی[5]، ۲۰۰۱). در حالی که تاثیر اقلام بلند مدت بر بازده بیش از اقلام کوتاه مدت است (کوتر[6]، ۱۹۹۶، گویی،۲۰۰۱). در این پژوهش برای شناسایی رفتار مدیریت سود، از مدل جونز (۱۹۹۱) بهره گرفته شده است.

## ۳- پیشینه پژوهش

پژوهش های انجام شده در زمینه مربوط بودن به بررسی ارتباط بین بازده اوراق بهادار و مجموعه‌ای از متغیرهای حسابداری مربوط می‌شود. یک رقم حسابداری زمانی مربوط است که به طور معنی‌دار با متغیر وابسته ارتباط داشته باشد ( بیور[7]،۲۰۰۲).

هانت و همکاران(۱۹۹۶)[8] در پژوهش خود یافتند که هموارسازی سود رابطه‌ی بین سود و قیمت هر دوره را قوی تر می‌کند، و بنابراین ادعا می‌کنند که هموارسازی سود میزان اطلاع‌دهی

1. Jones
2. Dechow, et al.
3. Bartov, et al.
4. Bowman and Navissi
5 . Guay
6. Cotter
7- Beaver
8- Hunt, et al.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

سودها را بهبود می‌بخشد. پژوهش آن‌ها بر رابطه‌ی بین قیمت و بازده و اطلاعات حسابداری همان دوره تمرکز می‌کند.

کولین و دیگران(۱۹۹۷)[1] در پژوهشی به بررسی میزان ارتباط ارزش دفتری و سود با ارزش شرکت‌های آمریکایی در طی یک دوره ۴۰ ساله(۱۹۹۳-۱۹۵۴) پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد، که ارتباط بین ارزش دفتری و سود با ارزش شرکت در طی دوره مطالعه تغییر قابل توجهی نداشته است، اما در طی دوره مورد بررسی ارتباط بین ارزش دفتری با ارزش شرکت به طور منظم افزایش یافته در حالی که ارتباط بین سود با ارزش شرکت پیوسته کاهش یافته است.

زاروین (۲۰۰۲)[2] در پژوهش خود با استفاده از چارچوب لیوس و دیگران به بررسی این موضوع پرداخت که آیا هموارسازی سود سبب می‌شود تا میزان اطلاع‌دهی قیمت سهام تغییر کند یا خیر. وی در پژوهش خود به منظور اندازه گیری هموارسازی سود از دو معیار استفاده کرد. ۱- همبستگی بین تغییرات در اقلام تعهدی و وجوه نقد عملیاتی و ۲- انحراف معیار در سود تقسیم بر انحراف معیار در وجوه نقد. نتایج پژوهش وی نشان داد که بازده سهام شرکت‌هایی که دارای تمایل بیشتری به هموارسازی سود هستند، اطلاع‌دهی بیشتری نسبت به سود آتی در اختیار بازار قرار می‌دهد.

حبیب (۲۰۰۴)[3] در پژوهشی به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن، اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی در دوره زمانی ۱۹۹۹-۱۹۹۲ پرداخت. وی در پژوهش خود، به منظور اندازه‌گیری مدیریت سود از مدل لیوس و دیگران[4] استفاده کرد. نتایج پژوهش وی نشان داد، مدیریت سود با مربوط بودن سود و ارزش دفتری رابطه معکوس داشته و سبب می‌شود تا کیفیت سود کاهش یابد.

نامرا و ویلن[5] ( ۲۰۰۴) در پژوهش خود نشان دادند، در شرکت‌های دارای مدیریت سود، نسبت به شرکت‌های فاقد مدیریت سود، مربوط بودن سود کاهش یافته است.

ویلن(۲۰۰۴) در رساله دکتری خود به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن صورت‌های مالی پرداخت. وی در این پژوهش به منظور اندازه گیری مدیریت سود از مدل جونز استفاده کرد. وی در پژوهش خود اقلام تعهدی اختیاری را به دو دسته کوتاه مدت و بلند مدت

1. Collins, et al.
2. Zarowin
3. Habib
4. Leuz, et al.
5. Namara and Whelan

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

طبقه بندی کرد. نتایج پژوهش وی نشان داد که مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری تاثیر دارد. اما، مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت در مقایسه با مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت تاثیر بیشتری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری دارد.

آبینوتا و سودا[1] (۲۰۰۶) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند، شرکت‌هایی که دست به هموارسازی سود زده‌اند، نسبت به شرکت‌های دیگر از مربوط بودن کمتر سود و ارزش دفتری و جریان نقدی هر سهم برخودار بودند.

مارکوارد و ویدمن[2] (۲۰۰۶) به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که مدیریت سود موجب کاهش مربوط بودن سود می‌شود و این کاهش برای اجزای اختیاری سود بیشتر از اجزای غیر اختیاری سود است.

بارث[3] (۲۰۰۷)، کاپکن و دیگران[4] (۲۰۰۸) در تحقیقات خود، به بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن اطلاعات مالی در کشورهای مختلف اروپایی که الزام به تغییر مبنای گزارشگری از اصول پذیرفته شده حسابداری به استانداردهای گزارشگری بین المللی داشته‌اند، پرداختند و به این نتیجه رسیدند، بیشتر شرکت‌هایی که این تغییر مبنای گزارشگری را انجام داده‌اند، دست به مدیریت سود زده‌اند و این مدیریت سود نیز تاثیر بااهمیتی بر مربوط بودن سود داشته است.

گیرد، نیوسلا و ساتم[5] (۲۰۰۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مربوط بودن اطلاعات حسابداری طی دوره چهل ساله‌ی قبل از تدوین استانداردهای حسابداری بین المللی با افزایش زیان‌ها و دارایی‌های نامشهود و تغییر در اندازه شرکت، تغییر کرده است.

پورحیدری و دیگران(۱۳۸۴) به بررسی مربوط بودن سود خالص و ارزش دفتری شرکت از طریق ارتباط سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با قیمت هر سهم پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که بخش قابل توجهی از ارزش شرکت به وسیله سود تبیین می‌شود و عمده قدرت توضیح دهندگی مجموع سود و ارزش دفتری به خاطر سود است و ارزش دفتری شرکت از قدرت توضیح دهندگی مناسبی در مقایسه با سود هر سهم برخوردار نیست.

---

1. Obinata and Suda
2. Marquard and Wiedman
3. Barth
4. Capkun, et al.
5. Gjerde, knivsfla and Sattem

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

حقیقت و رایگان (۱۳۸۷) در پژوهشی به بررسی نقش هموارسازی سود بر مربوط بودن سود در خصوص پیش‌بینی سود آتی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که قیمت جاری سهام شرکت‌هایی که بیشتر اقدام به هموارسازی سود کرده‌اند، حاوی اطلاعات کمتری درباره‌ی سودها و جریان‌های نقدی آتی بوده است.

## ۴- فرضیه‌های پژوهش

۱- سود و ارزش دفتری دارای مربوط بودن هستند.

۲- مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت باعث کاهش در مربوط بودن سود و افزایش در مربوط بودن ارزش دفتری می‌شود.

۳- مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت باعث کاهش در مربوط بودن سود و افزایش در مربوط بودن ارزش دفتری می‌شود.

۴- مدیریت سود با استفاده از کل اقلام تعهدی اختیاری موجب می‌شود تا مربوط بودن سود کاهش و مربوط بودن ارزش دفتری افزایش یابد.

۵- مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت در مقایسه با مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت اثر بیشتری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری دارد.

## ۵- روش پژوهش

### جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش، کلیه‌ی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی۱۳۸۴ الی ۱۳۸۷ (دوره ۴ ساله) است. از این جامعه شرکت‌ها، با توجه به شرایط زیر انتخاب شدند:

۱) سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه هر سال باشد.

۲) در طی دوره زمانی پژوهش تغییر سال مالی نداده باشد.

۳) در طی دوره زمانی پژوهش به طور فعال در بورس حضور داشته باشد.

۴) اطلاعات مورد نظر برای استخراج داده ها در دسترس باشد.

۵) شرکت سرمایه گذاری و یا واسطه گری مالی نباشد.

با توجه به محدودیت‌های اعمال شده،تعداد ۸۰ شرکت برای انجام تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌ها انتخاب شدند.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

## ۶- روش جمع آوری و تجزیه وتحلیل داده ها

در این پژوهش برای گردآوری داده‌های مورد نظر، ابتدا از روش کتابخانه‌های استفاده شد. در بخش کتابخانه‌ای، مبانی نظری پژوهش از کتب و مجلات تخصصی فارسی و لاتین جمع-آوری گردید و سپس داده‌های مورد نظر از طریق جمع‌آوری داده‌های شرکت‌های منتخب با مراجعه به صورت‌های مالی، یادداشت‌های توضیحی و با استفاده از نرم افزارهای دناسهم و تدبیرپرداز و هم‌چنین لوح‌های فشرده اصلاعات مالی شرکت‌های بورسی انجام گردید.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از روش رگرسیون سطح مقطعی با داده‌های ترکیبی و نرم افزار *Eviews* استفاده شده است.

## ۷- متغیرها و مدل‌های پژوهش

برای بررسی مربوط بودن سود و ارزش دفتری از مدل اولسن[1] (۱۹۹۵) استفاده شده است. در این مدل، قیمت هر سهم تابعی از سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم است و به صورت زیر می‌باشد:

مدل (۱) $$P_{jt}= \alpha_0+\alpha_1 E_{jt}+\alpha_2 BV_{jt}+u_{jt}$$

$P_{jt}$ : قیمت هر سهم شرکت $j$در پایان سال $t+1$

$E_{jt}$ : سود هر سهم شرکت $j$در پایان سال $t$

$BV_{jt}$ : ارزش دفتری هر سهم شرکت $j$در پایان سال $t$

ضرایب $\alpha_1$و $\alpha_2$ نشان‌دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری هستند که انتظار می‌رود هر دو مثبت باشد.

برای بررسی این موضوع که مدیریت سود چه تاثیری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری دارد، به مدل بالا یک متغیر دامی ( مدیریت سود)اضافه می‌شود (ویلن،۲۰۰۴):

مدل (۲) $$P_{jt}= \beta_0+\beta_1 D_{jt}+\beta_2 E_{jt}+\beta_3 E_{jt}D_{jt}+\beta_4 BV_{jt}+\beta_5 BV_{jt}D_{jt}+u_{jt}$$

$D_{jt}$ : ۱ برای شرکت‌های مدیریت سود شده، ۰ برای شرکت‌های فاقد مدیریت سود

در مدل بالا ضرایب $\beta_2$ و $\beta_4$ به ترتیب نشان دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های فاقد مدیریت سود است. ضرایب $\beta_3$ و $\beta_5$ نیز نشان دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های مدیریت سود شده است.

1. Ohlson

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

همان‌طور که قبلا بیان شد، اقلام تعهدی به دو دسته اختیاری و غیر اختیاری طبقه بندی می‌شوند. اقلام تعهدی اختیاری، اقلامی هستند که محققین مختلف از آن به عنوان شاخص مدیریت سود یاد کرده‌اند. در این پژوهش، این اقلام به اقلام اختیاری کوتاه‌مدت و بلندمدت تفکیک و تاثیر استفاده از هریک از آن‌ها را در مدیریت سود بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری مورد سنجش قرار می‌گیرد و از مدل زیر استفاده می‌شود(ویلن،۲۰۰۴):

مدل (۳)

$$P_{jt}=\beta_0+\beta_1 S_{jt}+\beta_2 L_{jt}+\beta_3 E_{jt}+\beta_4 E_{jt}S_{jt}+\beta_5 E_{jt}L_{jt}+\beta_6 BV_{jt}+\beta_7 BV_{jt}S_{jt}+\beta_8 BV_{jt}L_{jt}+u_{jt}$$

$S_{jt}$ : اگر مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت انجام شود برابر با یک، در غیر این صورت برابر با 0 .

$L_{jt}$ : اگر مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت انجام شود برابر با یک، در غیر این صورت برابر با 0.

در مدل شماره (۳)، ضرایب $\beta_3$ و $\beta_6$ به ترتیب نشان دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های فاقد مدیریت سود است. ضرایب $\beta_4$ و $\beta_7$ نشان دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت است و ضرایب $\beta_5$ و $\beta_8$ نیز نشان دهنده مربوط بودن سود و ارزش دفتری در شرکت‌های مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت است.

اقلام تعهدی از طریق زیر بدست می‌آید:

مدل (۴)

$$ACC_{jt}= EARN_{jt}-CFO_{jt}$$

$ACC$ برابر با مجموع اقلام تعهدی در سال جاری، $EARN$ برابر با سود خالص قبل از اقلام غیر مترقبه، $CFO$ برابر وجوه نقد عملیاتی

برای بدست آوردن اقلام تعهدی کوتاه مدت از معادله زیر استفاده شده است (دیچو ۱۹۹۴،ویلن،۲۰۰۴):

مدل (۵)

$$STACC_{jt}= \Delta AR_{jt}+\Delta INV_{jt}+\Delta OCA_{jt}-\Delta AP_{jt}-\Delta TXP_{jt}-\Delta OCL_{jt}$$

که در آن $STACC_{jt}$ برابر با اقلام تعهدی کوتاه مدت در سال $t$، $\Delta AR_{jt}$ برابر با تغییرات در حساب‌های دریافتنی مابین سال $t$ و سال $t$-1، $\Delta INV_{jt}$ برابر با تغییرات در موجودی کالا مابین سال $t$ و سال $t$-1، $\Delta OCA_{jt}$ برابر با تغییرات در سایر دارایی‌های جاری مابین سال $t$ و سال $t$-1، $\Delta AP_{jt}$ برابر با تغییرات در حساب‌های پرداختنی مابین سال t و سال $t$-1، $\Delta TXP_{jt}$

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

برابر با تغییرات در مالیات پرداختنی مابین سال $t$ و سال $t-1$، $\Delta OCL_{jt}$ برابرا با تغییرات در سایر بدهی‌های جاری مابین سال $t$ و سال $t-1$.

اقلام تعهدی بلند مدت از تفاوت کل اقلام تعهدی و اقلام تعهدی کوتاه مدت بدست می‌آید (تئو و دیگران[1]،۱۹۹۸):

مدل (۶) $$LTACC_{jt}=ACC_{jt}-STACC_{jt}$$

$LTACC_{jt}$: برابر با اقلام تعهدی بلند مدت در سال $t$

برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری از مدل جونز (۱۹۹۱) استفاده شده است که به صورت زیر می‌باشد:

مدل (۷)
$$ACC_{j,t}/TA_{j,t1} = \alpha_1[1/TA_{j,t1}] + \alpha_2[\Delta REV_{j,t}/TA_{j,t-1}] + \alpha_3[PPE_{j,t}/TA_{j,t1}] + u_{j,t}$$

$TA$ برابر با مجموع دارایی‌ها در پایان سال $t-1$، $\Delta REV_t$ برابربا تغییرات در فروش مابین سال $t$ و $t-1$، $PPE$ برابر با اموال، ماشین آلات و تجهیزات در سال $t$.

برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت از مدل‌های زیر استفاده شده است (ویلن،۲۰۰۴):

مدل (۸) $$\frac{STACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} = g_1(\frac{1}{TA_{j,t-1}}) + g_2(\frac{\Delta REV_{j,t}}{TA_{j,t-1}}) + u_{j,t}$$

پس از بدست آوردن ضرایب در معادله بالا، ضرایب فوق در متغیرهای مدل پایین به منظور محاسبه اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت ضرب می گردند.

مدل (۹) $$TDACC_{j,t} = \frac{STACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} - \left[\beta_1(\frac{1}{TA_{j,t-1}}) + \beta_2(\frac{\Delta REV_{j,t}}{TA_{j,t-1}})\right]$$

$STDACC_{j,t}$ برابر با اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت شرکت $j$در پایان سال $t$.

$STACC_{jt}$ برابر با مجموع اقلام تعهدی کوتاه مدت شرکت $j$در پایان سال $t$.

برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت نیز از مدل‌های زیر استفاده گردیده است (ویلن،۲۰۰۴):

1. Teoh, et al.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

مدل (۱۰)
$$\frac{LTACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} = \eta_1(\frac{1}{TA_{j,t-1}}) + \eta_2(\frac{PPE_{j,t}}{TA_{j,t-1}}) + \eta_3(\frac{INT_{j,t}}{TA_{j,t-1}}) + \eta_4(\frac{NCP_{j,t}}{TA_{j,t-1}}) + \varepsilon_{j,t}$$

پس از بدست آوردن ضرایب مدل فوق، برای بدست آوردن اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت، ضرایب محاسبه شده بر متغیرهای مدل زیر ضرب می‌گردد( ویلن،۲۰۰۴).

مدل (۱۱)
$$LTDACC_{j,t} = \frac{LTACC_{j,t}}{TA_{j,t-1}} - \left[\beta_1(\frac{1}{TA_{j,t-1}}) + \beta_2(\frac{PPE_{j,t}}{TA_{j,t-1}}) + \beta_3(\frac{INT_{j,t}}{TA_{j,t-1}})\right] + \beta_4\frac{NCP_{j,t}}{TA_{j,t-1}} + u_{jt}$$

$LTDACC_{j,t}$ برابر با اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت شرکت j در پایان سال $t$.

$LTACC_{jt}$ برابر با اقلام تعهدی بلند مدت شرکت j در پایان سال $t$ .

$INT_{jt}$ برابر با سایر دارایی‌های غیر جاری در پایان سال $t$.

$NCP_{jt}$ : برابر با استهلاک دارایی‌های ثابت

## ضریب تعیین و ضریب تعیین تصحیح شده

ضریب تعیین برای اندازه‌گیری قدرت تبیین رگرسیون به کار می‌رود.وقتی که متغیرهای وابسته در مدل‌های قابل مقایسه با متغیرهای توضیحی متفاوت مشابه باشد، از ضریب تعیین برای انتخاب مدل استفاده می‌شود (هنری[1]،۱۹۶۱).

## آزمون معنادار بودن معادله خط رگرسیون: ( آزمون F)

در معادله خط رگرسیون چند متغیره، چنانچه رابطه‌ای میان متغیر وابسته و متغیرهای مستقل وجود نداشته باشد، باید تمام ضرایب متغیرهای مستقل در معادله، مساوی صفر باشد. با داشتن مدل رگرسیون چند متغیره، قاعده تصمیم‌گیری به صورت زیر است:

$H_0: B_1=B_2=B_3=...B_k=0$

$H_1=B_i\neq 0 \qquad i=1,2,...,m$

( حداقل یکی از آنها غیرصفر است)

1. Henri

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

اگر در سطح اطمینان ۹۵٪، آماره $F$ محاسبه شده از معادله رگرسیون، بزرگتر از مقدار $F$ به دست آمده از جدول باشد، فرض $H_0$ رد می‌شود و در غیر این صورت فرض $H_0$ پذیرفته می‌شود.

## ۸- یافته‌های پژوهش

### آمار توصیفی

جدول ۱-۲-۳ به ترتیب نشان دهنده آمار توصیفی قیمت هر سهم، سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم در سطح کلیه شرکت‌ها، شرکت‌های مدیریت سود نشده و شرکت‌های مدیریت سود شده است. نتایج آمار توصیفی در جداول زیر نشان می‌دهد که میانگین قیمت سهام شرکت‌های مدیریت سود شده در مقایسه با میانگین قیمت سهام شرکت‌های مدیریت سود نشده کمتر می‌باشد. این مقدار برای سود هر سهم در شرکت‌های مدیریت سود شده در مقایسه با شرکت‌های مدیریت سود نشده نیز صادق است. اما میانگین ارزش دفتری هر سهم در شرکت‌های مدیریت سود شده در مقایسه‌ی این مقدار در شرکت‌های مدیریت سود نشده تفاوت چندانی ندارد.

**جدول۱: آمار توصیفی در سطح کلیه شرکت‌ها**

| شرح | میانگین | میانه | ماکزیمم | مینیمم | انحراف استاندارد |
|---|---|---|---|---|---|
| قیمت هر سهم | ٤١٣٧/٦٠٧ | ٢٩٣١ | ١٧٢٦٢ | ٥٣٥ | ٣٣٣٥ |
| سود هر سهم | ٧٤٥/٤٨ | ٦٠٨/٧ | ٢٧٩٥/٢ | -٤٤/٢٥ | ٥٧٤/٢٨ |
| ارزش دفتری هر سهم | ٢١١٠/١٨ | ١٨٥٢ | ٤٢٥١ | ١١٠٨ | ٧٩٠/٢٠٥ |

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

**جدول ۲: آمار توصیفی در سطح شرکت‌های مدیریت سود نشده**

| شرح | میانگین | میانه | ماکزیمم | مینیمم | انحراف استاندارد |
|---|---|---|---|---|---|
| قیمت هر سهم | ٤٥٢٥/٧٨٩ | ٣٥١١ | ١٧٢٦٢ | ٦٣٥ | ٣٦٤١/٤٤٩ |
| سود هر سهم | ٨٠٣/٨٧ | ٧١٣/٢٧٤ | ٢٧٩٥/٢٢٨ | -٤٤/٢٥ | ٦٠٢/٢٦٧ |
| ارزش دفتری هر سهم | ٢١١٢/٩٣٦ | ١٩٣٩ | ٤١٨١ | ١١٠٨ | ٧٨٨/١٦٧ |

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

**جدول۳: آمار توصیفی در سطح شرکت‌های مدیریت سود شده**

| شرح | میانگین | میانه | ماکزیمم | مینیمم | انحراف استاندارد |
|---|---|---|---|---|---|
| قیمت هر سهم | ۲۶۱۲/۶۰۹ | ۱۶۷۱ | ۱۳۹۳۳ | ۵۳۵ | ۲۶۱۶/۷۵۹ |
| سود هر سهم | ۶۳۸/۰۲۴ | ۵۴۲/۶۰۸ | ۲۵۶۵/۶۵۹ | -۴۹۱/۳۸۶ | ۶۲۳/۱۴۳ |
| ارزش دفتری هر سهم | ۲۱۱۰/۳۱۸ | ۱۷۳۲/۵ | ۴۲۵۱ | ۱۱۱۱ | ۸۲۵/۰۵ |

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

## ۹- نتایج آزمون فرضیه‌ها

### نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه اول پژوهش به بررسی ارتباط بین سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با قیمت هر سهم می‌پردازد. نتایج آزمون فرضیه اول در جدول(۴) آمده است. نتایج آزمون فرضیه اول نشان می‌دهد که بین سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با قیمت هر سهم رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. نتایج این فرضیه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران و سایر استفاده کنندگان برای ارزش‌گذاری شرکت از این دو نسبت استفاده می‌کنند. نتایج آزمون این فرضیه مطابق با پژوهش های انجام شده زاروین (۲۰۰۲)و ویلن(۲۰۰۴) می‌باشد.

**جدول۴: نتایج آزمون فرضیه اول**

| شرح | ضریب | P-value | تعدیل شده $R^2$ | آماره F | معناداری F |
|---|---|---|---|---|---|
| عرض از مبداء | ۳۹۱/۰۷۹ | *./۰۰۵ | ./۷۹ | ٤٥١/٩٤٨ | /۰۰۰ |
| سود هر سهم | ٤/۲۰۸ | *./۰۰۰ | | | |
| ارزش دفتری هر سهم | /۱۹۲ | /۰٤٨ ** | | | |

*معنی‌داری در سطح خطای ۱٪ ** معنی‌داری در سطح خطای ۵٪

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

### نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه دوم به بررسی این موضوع می‌پردازد که مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت سبب می‌شود تا مربوط بودن سود هر سهم کاهش و مربوط بودن ارزش

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

دفتری هر سهم افزایش می‌یابد. نتایج آزمون این فرضیه در جدول ۵ به شرح زیر ارایه شده است. نتایج جدول (۵)، نشان می‌دهد که مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت باعث کاهش مربوط بودن سود هر سهم می‌شود، اما تاثیری بر مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم ندارد. بنابراین فرضیه دوم این پژوهش با توجه به نتایج بدست آمده در جدول ۵ رد می‌گردد.نتیجه آزمون این فرضیه مطابق با نتایج پژوهش انجام شده توسط ویلن (۲۰۰۴) می-باشد.

**جدول۵: نتایج آزمون فرضیه دوم**

| شرح | ضریب | P-value | تعدیل شده $R^2$ | آماره F | معناداری F |
|---|---|---|---|---|---|
| عرض از مبداء | ۵۳۹/۹ | */۰۰۵ | /۷۹۶ | ۱۸۲/۴۹۷ | /۰۰۰ |
| DUM | ۰ | /۱۰۳ | | | |
| E | ۳/۹۵۲ | */۰۰۰ | | | |
| E*DUM | /۶۷۸ | **/۰۷۲ | | | |
| BV | /۱۶۱ | /۱۸۸. | | | |
| BV*DUM | /۰۷۷ | /۷۱۳ | | | |

* معنی‌داری در سطح خطای ۱٪ ** معنی‌داری در سطح خطای ۱۰٪

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

## نتایج آزمون فرضیه سوم

فرضیه سوم به بررسی این موضوع می‌پردازد که مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت سبب می‌شود تا مربوط بودن سود هر سهم کاهش و مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم افزایش می‌یابد. نتایج آزمون این فرضیه در جدول (۶) به شرح زیر ارایه شده است. همان‌طور که نتایج جدول(۶) نشان می‌دهد ، مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت تاثیر ناچیزی بر مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم می گذارد. بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه سوم این پژوهش رد می‌گردد. نتیجه آزمون این فرضیه مطابق با نتایج پژوهش انجام شده توسط ویلن (۲۰۰۴) می‌باشد.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

**جدول ۶: نتایج آزمون فرضیه سوم**

| شرح | ضریب | P-value | تعدیل شده $R^2$ | آماره F | معناداری F |
|---|---|---|---|---|---|
| عرض از مبداء | -/۰۰۸ | /۹۴۲ | ./۵۹۸ | ۶۷/۸۳۸ | /۰۰۰ |
| DUM | ۱۰۱۴/۸۲ | /۲۱۲ | | | |
| E | ۳/۳۵۷ | */۰۰۰ | | | |
| E*DUM | ۱/۹۷۵ | */۰۰۲ | | | |
| BV | /۷۳ | **/۰۲۳ | | | |
| BV*DUM | ۰ | **./۰۲۹ | | | |

* معنی‌داری در سطح خطای ۱٪ ** معنی‌داری در سطح خطای ۵٪

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

## نتایج آزمون فرضیه چهارم

فرضیه چهارم به بررسی این موضوع می‌پردازد که مدیریت سود از طریق کل اقلام تعهدی اختیاری سبب می‌شود تا مربوط بودن سود هر سهم کاهش و مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم افزایش می‌یابد. نتایج آزمون این فرضیه در جدول (۷) به شرح زیر ارایه شده است. نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد که مدیریت سود از طریق کل اقلام تعهدی اختیاری باعث کاهش مربوط بودن سود هر سهم و افزایش مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم می‌شود. با توجه به نتایج بدست آمده در جدول (۷) فرضیه چهارم این پژوهش تایید می‌گردد.

**جدول۷: نتایج آزمون فرضیه چهارم**

| شرح | ضریب | P-value | تعدیل شده $R^2$ | آماره F | معناداری F |
|---|---|---|---|---|---|
| عرض از مبداء | ۷۷۳/۳۹۳ | */۰۰۰ | /۷۹۷ | ۱۸۸/۷۸۷ | /۰۰۰ |
| DUM | -/۰۰۴ | */۰۰۱ | | | |
| E | ۳/۹۴۲ | */۰۰۰ | | | |
| E*DUM | /۱۴۵ | /۷۰۶ | | | |
| BV | /۰۲۷ | /۷۹۳ | | | |
| BV*DUM | /۰۵۹ | .*/۰۰۶ | | | |

* معنی‌داری در سطح خطای ۱٪ ماخذ: محاسبات پژوهشگر

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

## نتایج آزمون فرضیه پنجم

فرضیه پنجم پژوهش به این مساله می‌پردازد که مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت نسبت به مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت تاثیر بیشتری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری دارد. نتایج آزمون این فرضیه در جدول (۸) به شرح زیر ارایه شده است. با توجه با نتایج بدست آمده که در جدول(۸) و (۹) مشاهده می-شود، رابطه‌ی بین سود هر سهم و قیمت سهم برای شرکت‌های مدیریت سود شده از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت بی‌معنی است در حالی که این رابطه برای شرکت‌های مدیریت سود شده از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلندمدت در سطح خطای ۱٪ معنی‌دار است. همچنین رابطه‌ی بین ارزش دفتری هر سهم و قیمت سهم برای شرکت‌های مدیریت سود شده از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت بی‌معنی است در حالی که این رابطه برای شرکت‌های مدیریت سود شده از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلندمدت در سطح خطای ۵٪ منفی و معنی‌دار است. نتایج آزمون والد نیز نشان می‌دهد که فرضیه پنجم پژوهش مبنی بر اینکه مدیریت سود با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت نسبت به مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت تاثیر بیشتری بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری دارد، تایید می‌گردد.

**جدول۸: نتایج آزمون فرضیه پنجم**

| شرح | ضریب | P-value | تعدیل شده $R^2$ | آماره F | معناداری F |
|---|---|---|---|---|---|
| عرض از مبداء | ۱۸۷/۷۳۸ | ۰/٤٥۳ | | | |
| S | -/۰۲۰ | /۹٦۹ | | | |
| L | -/۰۱۹ | ۰/۹٦۲ | | | |
| E | ۳/٤۹۷ | */۰۰۰ | | | |
| E*S | /۰۲۹ | /۹٥۱ | /۸۱ | ۱۱۹/۱۱۱ | /۰۰۰ |
| E*L | ۱/٦۰۰ | */۰۰۳ | | | |
| BV | ۰/٤۹ | */۰۰٥ | | | |
| BV*S | ۰/۰٤ | /۸۸۱ | | | |
| BV*L | ۰ | **/۰٤۳ | | | |

* معنی‌داری در سطح خطای ۱٪ ** معنی‌داری در سطح خطای ۵٪

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

نتایج آماره والد برای آزمون فرضیه پنجم در جدول(۹) ارایه شده است.

$H_O: \beta_4=\beta_5,\beta_7=\beta_8$
$H_1: \beta_4>\beta_5,\beta_7<\beta_8$

**جدول۹: نتیجه آزمون والد**

| شرح | آماره خی دو |
|---|---|
| مقدار | ٤/٥١٦ |
| احتمال | *./٠٥٢ |

* معنی‌داری در سطح خطای ۰ ۱٪

ماخذ: محاسبات پژوهشگر

## ۱۰- نتیجه‌گیری

همان‌طور که بیان شد، سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی از نسبت‌های سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم برای ارزش‌گذاری شرکت و تعیین قیمت سهام در بازار استفاده می‌کنند. در این پژوهش به بررسی این موضوع پرداخته شد که تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم چگونه است. نتایج پژوهش نشان داد که سود هر سهم و ارزش دفتری هر سهم با قیمت سهام دارای رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار هستند، به عبارتی دارای مربوط بودن هستند. نتایج فرضیه‌های (۲) و(۳) نشان داد که مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت و یا بلند مدت مربوط بودن سود هر سهم را کاهش می‌دهد و همچنین موجب کاهش مربوط بودن ارزش دفتری هر سهم نیز می‌شود. با این حال نتایج آزمون فرضیه پنجم نشان داد که تاثیر مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری بلند مدت در مقایسه با اقلام تعهدی اختیاری کوتاه مدت بر مربوط بودن سود و ارزش دفتری بیشتر است. نتایج آزمون فرض چهارم نیز نشان داد که مدیریت سود از طریق کل اقلام تهدی اختیاری موجب می‌شود تا مربوط بودن سود کاهش و مربوط بودن ارزش دفتری افزایش یابد.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

## ۱۱- پیشنهادات

### پیشنهادهای کاربردی

به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی توصیه می‌شود، هنگام تصمیم‌گیری به اجزای نقدی و تعهدی سود توجه کنند، زیرا همان‌طور که ذکر گردید، افزایش اجزای تعهدی سود موجب کاهش قابلیت اعتماد سود شده و احتمال مدیریت سود در این شرکت‌ها بیشتر است.

همچنین، به حسابرسان توصیه می‌شود که در شرکت‌هایی که احتمال دستکاری سود توسط مدیریت بیشتر است، حجم نمونه را افزایش دهند، تا بتوانند در برابر دعاوی حقوقی علیه کسانی که به گزارشات آنان اعتماد می‌کنند، خود را مصون کنند.

### پیشنهادها برای پژوهش های آینده

۱- بررسی پژوهشی مشابه با همین عنوان با تاکید بر نوع صنعت

۲- بررسی تاثیر مدیریت سود بر مربوط بودن نسبت‌های مالی

۳- بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی بر مدیریت سود و محتوای اطلاعاتی سود

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

## منابع


مشایخی، بیتا، ساسان مهرانی، کاوه مهرانی، غلامرضا کرمی، (۱۳۸۴)"نقش اقلام تهدی اختیاری در مدیریت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۲.صص ۷۴-۶۱.

حقیقیت، احسان و حمید رایگان. (۱۳۸۷)" نقش هموارسازی سود بر مربوط بودن سودها در خصوص پیش‌بینی سودهای آتی"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۴.صص ۴۶-۳۳.

پور حیدری امید، غلامرضا سلیمانی امیری و محسن صفاجو.( ۱۳۸۴)" بررسی میزان ارتباط سود و ارزش دفتری با ارزش بازار سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۲.صص ۱۹-۳.

Bartov, E., F. A. Gul, and J. S. L. Tsui. (2001). Discretionary-accruals models and audit qualifications. Journal of Accounting and Economics 30,pp 421–452.

Beaver, W.H. (2002). Perspectives on recent capital market research. *The Accounting Review*77(2): pp. 453–474.

Bowman, R. G. and F. Navissi.( 2003). Earnings management and abnormal returns: Evidence from the 1970–1972 Price Control Regulations. Accounting and Finance 43: 1–19.

Collins,D.W & Maydew E.L and Weiss I.S, (1997)" Changes in the value-relevance of earnings and book value over the past forty years" Journal of Accounting and Economics,24,pp.39–67.

Cotter, J. (1996). Accrual and cash flow accounting models: A comparison of the value- relevance and timeliness of their components. Accounting and Finance 36: 127–150.

Dechow, P. M. (1994). Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: The role of accounting accruals. Journal of Accounting and Economics 18: 3–42.

Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney< A.(1995). "Detecting earnings management". *The Accounting Review, 70, 193–226.*

Habib, A. (2002). Changes in the value-relevance of accounting book values and earnings: Empirical evidence from Japan. *Hitotsubashi Journal of Commerce and Management*37(1): pp. 55–82


[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]

Healy, P.M. & Wahlen, J.M.(1999). "A review of the earnings management literature and its implication for standard setting". *Accounting Horizons,* 13(4), December, 365–393.

Hunt, A., Moyer, S. and T. Shevlin, (1996). " Managing interacting accounting measures to meet multiple objectives, a study of life firms " *Journal of accounting and economics,* 21, 239–374.

Jones, J.(1991). "Earnings management during import relief investigation". *Journal of Accounting Research,* 29, 193–228.

Marquardt, C.A and Wiedman, C.I, (2006)," The Effect of Earnings Management on the Value Relevance of Accounting Information" Journal of Business Finance & Accounting, Volume 31, 297–332.

Obinata,T and Suda, K, (2006), "Relevance of the Multi-step Income Statement in Japan http://en.scientificcommons.org.

Ohlson, J.A., (1995). Earnings, book values and dividends in security valuation. *Contemporary Accounting Research* 11: pp. 661–688.

Teoh, S.H., Welch, I. & Wong, T. (1998). " Earnings management and the long run market performance of initial public offering ". *The Journal of Finance, L(6),* 1935–1974.

Teoh, S. H., T. J. Wong, and G. Rao. (1998). Are accruals during initial public offerings opportunistic? Review of Accounting Studies 3: 175–208.

Theil, Henri (1961). *Economic Forecasts and Policy*. Second Edition, Amsterdam: North-Holland Publishing Company.

Whelan,C.(2004)."The Impact of Earnings Management on the Value-relevance of Financial Statement Information"www.ssrn.com.

Zarowin, P., (2002), Does income smoothing make stock prices more informative? *Working Paper*, New York University, June.

[ Downloaded from qfaj.mobarakeh.iau.ir on 2026-11-24 ]